

Съвет на
Европейския съюз

Брюксел, 11 февруари 2026 г.
(OR. en)

10573/25

Междуинституционални досиета:
2025/0162 (NLE)
2025/0163 (NLE)

AELE 59
CH 25
MI 431

ЗАКОНОДАТЕЛНИ АКТОВЕ И ДРУГИ ПРАВНИ ИНСТРУМЕНТИ

Относно: Протокол за изменение на Споразумението между Европейската общност и Конфедерация Швейцария относно търговията със селскостопански продукти

ПРОТОКОЛ ЗА ИЗМЕНЕНИЕ
НА СПОРАЗУМЕНИЕТО
МЕЖДУ ЕВРОПЕЙСКАТА ОБЩНОСТ
И КОНФЕДЕРАЦИЯ ШВЕЙЦАРИЯ
ОТНОСНО ТЪРГОВИЯТА СЪС СЕЛСКОСТОПАНСКИ ПРОДУКТИ

ЕВРОПЕЙСКИЯТ СЪЮЗ, наричан по-нататък „Съюзът“,

и

КОНФЕДЕРАЦИЯ ШВЕЙЦАРИЯ, наричана по-нататък „Швейцария“,

заедно наричани по-нататък „страните“;

КАТО ПРИПОМНЯТ целта на Споразумението между Европейската общност и Конфедерация Швейцария относно търговията със селскостопански продукти, съставено в Люксембург на 21 юни 1999 г. (наричано по-нататък „споразумението“), да се укрепят отношенията на свободна търговия между страните, като се подобри достъпът на всяка от тях до пазара на селскостопански продукти на другата страна;

КАТО ПРИПОМНЯТ суверенитета на страните по във връзка с техните селскостопански политики;

КАТО ОТЧИТАТ необходимостта от изменение на споразумението след създаването на общото пространство на безопасност на храните с Протокола към Споразумението между Европейската общност и Конфедерация Швейцария относно търговията със селскостопански продукти за създаване на общо пространство на безопасност на храните (наричан по-нататък „Протокол за създаване на общо пространство на безопасност на храните“), който обхваща някои области, които досега бяха уредени в споразумението;

КАТО ОТЧИТАТ необходимостта институционалните разпоредби на споразумението да бъдат адаптирани, за да се повишат ефективността и ефикасността на споразумението и да се осигури съгласуваност с общото пространство на безопасност на храните;

КАТО ПОТВЪРЖДАВАТ, че споразумението следва да се основава на равенство, реципрочност и общ баланс на предимствата, правата и задълженията на страните в областите, обхванати от споразумението;

КАТО ПРИПОМНЯТ неразривната връзка между споразумението и шестте други споразумения между Европейската общност и Швейцария, сключени в Люксембург на 21 юни 1999 г.;

КАТО ПОТВЪРЖДАВАТ неразривната връзка между споразумението и общото пространство на безопасност на храните, създадено с Протокола за създаване на общо пространство на безопасност на храните, с който споразумението съставлява единно цяло,

СЕ СПОРАЗУМЯХА ЗА СЛЕДНОТО:

ЧЛЕН 1

Изменения на споразумението

Споразумението се изменя, както следва:

- 1) Позоваванията на „Европейската общност“ или на „Общността“ в споразумението се считат за позовавания на Европейския съюз
- 2) Член 5 се заменя със следното:

„ЧЛЕН 5

Премахване на техническите пречки пред търговията със селскостопански продукти

С цел да се насърчи търговията със селскостопански продукти страните премахват или намаляват техническите пречки в съответствие със следните приложения към споразумението:

- Приложение 7 относно търговията с продукти от сектора на вината;
- Приложение 8 относно взаимното признаване и закрила на наименованията на спиртните напитки и ароматизираните напитки на база вина;
- Приложение 9 относно селскостопанските продукти и храни, получени чрез биологично земеделие;

- Приложение 10 относно признаването на проверките за съответствие при плодовете и зеленчуците, за които се прилагат търговски стандарти;
- Приложение 12 относно закрилата на наименованията за произход и на географските указания на селскостопанските продукти и на храните.“

3) Член 6 се заменя със следното:

„ЧЛЕН 6

Съвместен комитет по селското стопанство

1. Създава се Съвместен комитет по селското стопанство.

Съвместният комитет по селското стопанство се състои от представители на страните.

2. Съвместният комитет по селското стопанство се председателства съвместно от представител на Съюза и представител на Швейцария.

3. Съвместният комитет по селското стопанство:

а) осигурява правилното действие и ефективното администриране и прилагане на настоящото споразумение;

- б) осигурява форум за взаимни консултации и непрекъснат обмен на информация между страните, по-специално с оглед намиране на решение на всяко затруднение при тълкуването или прилагането на настоящото споразумение в съответствие с член 7а;
- в) отправя препоръки към страните по въпроси, свързани с настоящото споразумение;
- г) приема решения, когато това е предвидено в настоящото споразумение; и
- д) упражнява всяко друго правомощие, предоставено му с настоящото споразумение.

4. Съвместният комитет по селското стопанство работи с консенсус.

Решенията са задължителни за страните, които предприемат всички необходими мерки за тяхното изпълнение.

5. Съвместният комитет по селското стопанство заседава най-малко веднъж годишно, на ротационен принцип в Брюксел и Берн, освен ако съпредседателите не решат друго. Той заседава и по искане на една от страните.

Съпредседателите могат да се споразумеят заседанието на Съвместния комитет по селското стопанство да се проведе чрез видеоконферентна или телеконферентна връзка.

Съвместният комитет по селското стопанство може да реши да взема решения чрез писмена процедура.

6. Съвместният комитет по селското стопанство приема свой процедурен правилник на първото си заседание.

7. Съвместният комитет по селското стопанство може да реши да създаде работна група или група от експерти, която да го подпомага при изпълнението на неговите задължения.“

4) Член 7 се заменя със следното:

„ЧЛЕН 7

Принцип на изключителност

Страните се задължават да не използват за решаването на спор относно тълкуването или прилагането на настоящото споразумение методи за уреждане на спора, различни от предвидените в настоящото споразумение.“

5) Вмъкват се следните членове:

„ЧЛЕН 7а

Процедура в случай на затруднение при тълкуването или прилагането

1. В случай на затруднение при тълкуването или прилагането на настоящото споразумение страните се консултират помежду си в рамките на Съвместния комитет по селското стопанство, за да намерят взаимно приемливо решение. За тази цел на Съвместния комитет по селското стопанство се предоставят всяка полезна информация, за да може той да направи подробен преглед на ситуацията. Съвместният комитет по селското стопанство проучва всички възможности, които позволяват да се запази правилното действие на споразумението.

2. Ако Съвместният комитет по селското стопанство не е в състояние да намери решение на затруднението, посочено в параграф 1 от настоящия член, в срок от три месеца от датата, на която затруднението е било отнесено до него, всяка от страните може да поиска арбитражен съд да разреши спора в съответствие с правилата, определени в Протокола към споразумението относно арбитражния съд.

3. Всяка страна взема всички необходими мерки, за да изпълни добросъвестно решението на арбитражния съд.

Страната, за която арбитражният съд е установил, че не е спазила настоящото споразумение, информира другата страна чрез Съвместния комитет по селското стопанство за мерките, които е предприела, за да изпълни решението на арбитражния съд.

4. Процедурата, посочена в параграф 2 от настоящия член, не засяга режима на отстъпките, както са предоставени и установени в приложения 1—3 към настоящото споразумение, и тяхното управление.

ЧЛЕН 76

Компенсаторни мерки

1. Ако страната, за която арбитражният съд е установил, че не се е съобразила с настоящото споразумение, не информира другата страна в разумен срок, определен в съответствие с член IV.2, параграф 6 от протокола към настоящото споразумение относно арбитражния съд, за мерките, които е предприела, за да изпълни решението на арбитражния съд, или ако другата договаряща страна счита, че съобщените мерки не съответстват на решението на арбитражния съд, тази друга страна може да приеме пропорционални компенсаторни мерки в рамките на настоящото споразумение или на Протокола за създаване на общо пространство на безопасност на храните (наричани по-нататък „компенсаторни мерки“), за да отстрани евентуален дисбаланс. Тази друга страна уведомява страната, за която арбитражният съд е установил, че не е спазила споразумението, за компенсаторните мерки, които се посочват в уведомлението. Тези компенсаторни мерки пораждат действие три месеца след датата на уведомлението.
2. Ако в срок от един месец от датата на уведомлението за планираните компенсаторни мерки Съвместният комитет по селското стопанство не е взел решение за спиране, изменение или отмяна на компенсаторните мерки, всяка от страните може да отнесе въпроса за пропорционалността на компенсаторните мерки до арбитражния съд в съответствие с Протокола към настоящото споразумение относно арбитражния съд.
3. Арбитражният съд взема решение в сроковете, определени в член III.8, параграф 3 от Протокола относно арбитражния съд към настоящото споразумение.

4. Компенсаторните мерки нямат обратно действие. По-специално се запазват правата и задълженията, които физическите лица и икономическите оператори вече са придобили преди компенсаторните мерки да породят действие.“

6) В член 9 заглавието се заменя със следното:

„Професионална тайна“

7) Вмъква се следният член:

„ЧЛЕН 9а

Класифицирана информация и чувствителна неклассифицирана информация

1. Някоя от разпоредбите на настоящото споразумение не се тълкува като задължаваща някоя от страните да предоставя класифицирана информация.

2. Класифицираната информация или материалите, предоставени от страните или обменени между тях съгласно настоящото споразумение, се обработват и защитават в съответствие със Споразумението между Конфедерация Швейцария и Европейския съюз относно процедурите за сигурност при обмена на класифицирана информация, съставено в Брюксел на 28 април 2008 г., както и с всяка договореност в областта на сигурността за целите на неговото прилагане.

3. Съвместният комитет по селското стопанство приема с решение инструкции за работа с информацията, за да се гарантира защитата на чувствителната неклассифицирана информация, обменяна между страните.“

8) В член 11, член 12, параграф 2 и член 13, параграф 2 думата „Комитета(ът)“ се заменя с думите „Съвместния(т) комитет по селското стопанство“

9) Член 15 се заменя със следното:

„ЧЛЕН 15

Приложения, допълнения и протокол

Приложенията към настоящото споразумение, включително допълненията към тях, и Протоколът относно арбитражния съд към настоящото споразумение съставляват неразделна част от него.“

10) Член 16 се заменя със следното:

„ЧЛЕН 16

Териториален обхват

Настоящото споразумение се прилага, от една страна, на територията, на която се прилагат Договорът за Европейския съюз и Договорът за функционирането на Европейския съюз, и съгласно условията, предвидени в тези договори, и от друга страна — на територията на Швейцария.“

11) В член 17 се добавят следните параграфи:

„5. Ако настоящото споразумение бъде прекратено в съответствие с параграф 3, Протоколът за създаване на общо пространство на безопасност на храните престава да се прилага на датата, посочена в параграф 4.

6. Когато споразумението престане да се прилага, се запазват правата и задълженията, които физическите лица и икономическите оператори вече са придобили съгласно настоящото споразумение. Страните уреждат по взаимно съгласие действията, които се предприемат по отношение на правата, които са в процес на придобиване.“

12) Приложения 4, 5, 6 и 11 към споразумението се отменят на датата на влизане в сила на Протокола за създаване на общо пространство на безопасност на храните

13) Текстът на приложението към настоящия протокол се добавя като протокол към споразумението.

ЧЛЕН 2

Прилагане на приложения 4, 5, 6 и 11 към споразумението по време на преходния период

Приложения 4, 5, 6 и 11 към споразумението остават в сила по време на преходния период, предвиден с член 32 от Протокола за създаване на общо пространство на безопасност на храните. В съответствие с посочения член преходният период започва от датата на влизане в сила на посочения протокол и приключва не по-късно от 24 месеца след влизането му в сила.

За целите на споразумението датата на края на този преходен период се определя с решение на Съвместния комитет по селското стопанство, създаден съгласно член 6 от споразумението, след уведомление от Съвместния комитет по безопасността на храните, създаден с член 11 от Протокола за създаване на общо пространство на безопасност на храните.

ЧЛЕН 3

Влизане в сила

1. Настоящият протокол се ратифицира или одобрява от страните съгласно собствените им процедури. Страните се уведомяват взаимно за приключването на вътрешните процедури, необходими за влизането в сила на настоящия протокол.
2. Настоящият протокол влиза в сила на първия ден от втория месец след последното уведомление относно следните инструменти:
 - а) Институционален протокол към Споразумението между Европейската общност и нейните държави членки, от една страна, и Конфедерация Швейцария, от друга страна, относно свободното движение на хора;
 - б) Протокол за изменение към Споразумението между Европейската общност и нейните държави членки, от една страна, и Конфедерация Швейцария, от друга страна, относно свободното движение на хора;

- в) Институционален протокол към Споразумението между Европейската общност и Конфедерация Швейцария по въпроси на въздушния транспорт;
- г) Протокол за изменение към Споразумението между Европейската общност и Конфедерация Швейцария по въпроси на въздушния транспорт;
- д) Протокол за държавната помощ към Споразумението между Европейската общност и Конфедерация Швейцария по въпроси на въздушния транспорт;
- е) Институционален протокол към Споразумението между Европейската общност и Конфедерация Швейцария относно железопътния и автомобилен превоз на стоки и пътници;
- ж) Протокол за изменение към Споразумението между Европейската общност и Конфедерация Швейцария относно железопътния и автомобилен превоз на стоки и пътници;
- з) Протокол за държавната помощ към Споразумението между Европейската общност и Конфедерация Швейцария относно железопътния и автомобилен превоз на стоки и пътници;
- и) Институционален протокол към Споразумението между Европейската общност и Конфедерация Швейцария за взаимно признаване по отношение на оценка за съответствие;
- й) Протокол за изменение към Споразумението между Европейската общност и Конфедерация Швейцария за взаимно признаване по отношение на оценка за съответствие;

- к) Споразумение между Европейския съюз и Конфедерация Швейцария относно редовната финансова вноска на Швейцария за намаляване на икономическите и социалните различия в Европейския съюз;
- л) Споразумение между Европейския съюз и Европейската общност за атомна енергия, от една страна, и Конфедерация Швейцария, от друга страна, относно участието на Конфедерация Швейцария в програми на Съюза;
- м) Споразумение между Европейския съюз и Конфедерация Швейцария относно реда и условията за участие на Конфедерация Швейцария в Агенцията на Европейския съюз за космическата програма.

Настоящият протокол е съставен в два еднообразни екземпляра на английски, български, гръцки, датски, естонски, ирландски, испански, италиански, латвийски, литовски, малтийски, немски, нидерландски, полски, португалски, румънски, словашки, словенски, унгарски, фински, френски, хърватски, чешки и шведски език, като всички текстове са еднакво автентични.

В ПОТВЪРЖДЕНИЕ НА КОЕТО долуподписаните упълномощени представители положиха подписите си под настоящия протокол.

Съставено в ... на ... година

За Европейския съюз

За Конфедерация Швейцария

ПРОТОКОЛ
КЪМ СПОРАЗУМЕНИЕТО
МЕЖДУ ЕВРОПЕЙСКАТА ОБЩНОСТ
И КОНФЕДЕРАЦИЯ ШВЕЙЦАРИЯ
ОТНОСНО ТЪРГОВИЯТА СЪС СЕЛСКОСТОПАНСКИ ПРОДУКТИ
ОТНОСНО АРБИТРАЖНИЯ СЪД

ГЛАВА I

УВОДНИ РАЗПОРЕДБИ

ЧЛЕН I.1

Обхват

Ако една от договарящите страни (наричани по-нататък „страните“) отнесе спор до арбитражния съд в съответствие с член 7а, параграф 2 или член 7б, параграф 2 от споразумението, се прилагат правилата, предвидени в настоящия протокол.

ЧЛЕН 1.2

Услуги на регистратура и секретариат

Международното бюро на Постоянния арбитражен съд в Хага (наричано по-нататък „Международното бюро“) изпълнява функциите на регистратура и осигурява необходимите секретарски услуги.

ЧЛЕН 1.3

Известия и изчисляване на сроковете

1. Известията, включително съобщенията или предложенията, могат да бъдат изпращани чрез всякакви средства за комуникация, които удостоверяват тяхното предаване или дават възможност за удостоверяването му.
2. Такива известия могат да бъдат изпращани по електронен път само ако страната специално е определила или разрешила съответния адрес да се използва за тази цел.
3. Тези известия, които се връчват на страните, се изпращат за Швейцария — до отдел „Европа“ към Федералния департамент на външните работи на Швейцария, а за Съюза — до Правната служба на Комисията.

4. Всеки срок, определен в настоящия протокол, започва да тече от деня след настъпването на дадено събитие или извършването на дадено действие. Ако последният ден за предаване на документ съвпада с неработен ден на институциите на Съюза или на правителството на Швейцария, срокът за предаване на документа изтича на първия следващ работен ден. В рамките на срока се броят и неработните дни, които попадат в него.

ЧЛЕН I.4

Известие за арбитраж

1. Страната, която поема инициативата за използване на арбитраж (наричана по-нататък „страната ищец“), изпраща известие за арбитраж на другата страна (наричана по-нататък „страната ответник“) и на Международното бюро.
2. Приема се, че арбитражното производство започва в деня след деня, в който страната ответник е получила известието за арбитраж.
3. Известието за арбитраж включва следната информация:
 - а) искането спорът да се отнесе до арбитражния съд;
 - б) имената и данните за контакт на страните;
 - в) наименованието и адреса на представителя или представителите на страната ищец;

- г) правното основание на производството (член 7а, параграф 2 или член 7б, параграф 2 от споразумението) и:
- і) в случаите, посочени в член 7а, параграф 2 от споразумението — въпроса, породил спора, както официално е вписан за разрешаване в дневния ред на Съвместния комитет по селското стопанство в съответствие с член 7а, параграф 1 от споразумението; и
 - іі) в случаите, посочени в член 7б, параграф 2 от споразумението — решението на арбитражния съд, всички мерки за изпълнение, посочени в член 7а, параграф 3 от споразумението, и оспорваните компенсаторни мерки;
- д) посочването на правилото, което е в основата на или което е свързано с него;
- е) кратко описание на спора; и
- ж) определянето на арбитър или — ако трябва да бъдат определени петима арбитри — определянето на двама арбитри.

4. Всякакви твърдения относно това доколко е достатъчна информацията в известието за арбитраж не възпрепятстват сформиранието на арбитражния съд. Спорът се решава окончателно от арбитражния съд.

ЧЛЕН 1.5

Отговор на известието за арбитраж

1. В срок от 60 дни от получаване на известието за арбитраж страната ответник изпраща на страната ищец и на Международното бюро отговор на известието за арбитраж, който включва следната информация:
 - а) имената и данните за контакт на страните;
 - б) наименованието и адреса на представителя или представителите на страната ответник;
 - в) отговор на информацията, предоставена в известието за арбитраж в съответствие с член 1.4, параграф 3, букви г), д) и е); и
 - г) определянето на арбитър или — ако трябва да бъдат определени петима арбитри — определянето на двама арбитри.
2. Липсата на отговор или непълният или закъснял отговор от страната ответник на известието за арбитраж не възпрепятства сформирването на арбитражен съд. Спорът се решава окончателно от арбитражния съд.
3. Ако в своя отговор на известието за арбитраж ответникът поиска арбитражният съд да се състои от петима арбитри, страната ищец определя допълнителен арбитър в срок от 30 дни от получаването на отговора на известието за арбитраж.

ЧЛЕН I.6

Представителство и съдействие

1. Страните се представляват пред арбитражния съд от един или няколко представители. Представителите могат да бъдат подпомагани от съветници или адвокати.
2. Всяка промяна на представителите или на техните адреси се съобщава на другата страна, Международното бюро и арбитражния съд. Арбитражният съд може по всяко време, по собствена инициатива или по искане на една от страните, да поиска доказателства за правомощията, дадени на представителите на страните.

ГЛАВА II

СЪСТАВ НА АРБИТРАЖНИЯ СЪД

ЧЛЕН II.1

Брой арбитри

Арбитражният съд се състои от трима арбитри. Ако в своето известие за арбитраж страната ищец или в отговора си на известието за арбитраж страната ответник поиска това, арбитражният съд се състои от петима арбитри.

ЧЛЕН II.2

Определяне на арбитри

1. Ако трябва да бъдат определени трима арбитри, всяка от страните определя един от тях. Двата арбитри, определени от страните, избират третия арбитър, който председателства арбитражния съд.
2. Ако трябва да бъдат определени петима арбитри, всяка от страните определя двама от тях. Четиримата арбитри, определени от страните, избират петия арбитър, който председателства арбитражния съд.
3. Ако в срок от 30 дни от определянето на последния арбитър, определен от страните, арбитражите не са постигнали съгласие относно избора на председател на арбитражния съд, председателят се определя от генералния секретар на Постоянния арбитражен съд.
4. За да се подпомогне изборът на арбитри за съставяне на арбитражния съд, се изготвя (и при необходимост се актуализира) примерен списък на лицата, които притежават квалификацията, посочени в параграф 6, който списък е общ за всички двустранни споразумения в областите, свързани с вътрешния пазар, в които участва Швейцария, както и Споразумението между Европейския съюз и Конфедерация Швейцария относно здравето (наричано по-нататък „Споразумението относно здравето“), Споразумението между Европейската общност и Конфедерация Швейцария относно търговията със селскостопански продукти, съставено в Люксембург на 21 юни 1999 г. (наричано по-нататък „Споразумението относно търговията със селскостопански продукти“), и Споразумението между Европейския съюз и Конфедерация Швейцария относно редовната финансова вноска на Швейцария за намаляване на икономическите и социалните различия в Европейския съюз (наричано по-нататък „Споразумението относно редовната финансова вноска на Швейцария“). За целите на споразумението Съвместният комитет по селското стопанство приема и актуализира този списък с решение.

5. Ако една от страните не определи арбитър, генералният секретар на Постоянния арбитражен съд определя този арбитър от списъка, посочен в параграф 4. Ако няма такъв списък, арбитърът се определя чрез жребий от генералния секретар на Постоянния арбитражен съд измежду лицата, които са били официално предложени от едната или от двете страни за целите на параграф 4.

6. Лицата, които влизат в състава на арбитражния съд, трябва да са висококвалифицирани лица, със или без връзки със страните, които разполагат с разностранен опит и чиято независимост и липса на конфликт на интереси са гарантирани. По-специално, те трябва да имат доказан експертен опит в областта на правото и въпросите, обхванати от настоящото споразумение; те не могат да приемат указания от никоя от страните и служат в качеството си на частни лица, като не приемат указания от никоя организация или правителство по въпроси, свързани със спора. Председателят на арбитражния съд трябва да има опит и в областта на процедурите за уреждане на спорове.

ЧЛЕН II.3

Декларации на арбитрите

1. Когато се разглежда определянето на дадено лице за арбитър, това лице предоставя информация за всички обстоятелства, които биха могли да породят основателни съмнения относно неговата безпристрастност или независимост. От момента на определянето му и по време на цялото арбитражно производство арбитърът незабавно съобщава на страните и на другите арбитри за наличието на такива обстоятелства, ако той все още не е направил това.

2. Всеки арбитър може да бъде освободен от длъжност, ако са налице обстоятелства, които биха могли да породят основателни съмнения относно неговата безпристрастност или независимост.

3. Дадена страна може да поиска освобождаването от длъжност на арбитър, който е определила, единствено по причина, която ѝ е станала известна след като го е определила.
4. Ако даден арбитър не предприеме действия или ако е невъзможно *de jure* или *de facto* арбитърът да изпълнява своите функции, се прилага процедурата за освобождаване на арбитрите от длъжност, предвидена в член II.4.

ЧЛЕН II.4

Освобождаване на арбитри от длъжност

1. Всяка страна, която желае освобождаването на арбитър от длъжност, подава искане за освобождаване от длъжност в срок от 30 дни от датата, на която е уведомена за определянето на този арбитър, или в срок от 30 дни от датата, на която е узнала за обстоятелствата, посочени в член II.3.
2. Искането за освобождаване от длъжност се изпраща до другата страна, до арбитъра, чието освобождаване е поискано, до другите арбитри и до Международното бюро. В него се посочват мотивите за искането за освобождаване от длъжност.
3. Когато е отправено искане за освобождаване от длъжност, другата страна може да приеме искането за освобождаване от длъжност. Въпросният арбитър може да се оттегли. Приемането или оттеглянето не предполага признаване на основателността на причините за искането за освобождаване от длъжност.
4. Ако в срок от 15 дни от датата на уведомяване за искането за освобождаване от длъжност другата страна не приеме това искане или въпросният арбитър не се оттегли, страната, която иска освобождаването, може да поиска от генералния секретар на Постоянния арбитражен съд да вземе решение относно освобождаването от длъжност.

5. В решението, посочено в параграф 4, се посочват причините за него, освен ако страните не се споразумеят за друго.

ЧЛЕН II.5

Замяна на арбитър

1. При спазване на параграф 2 от настоящия член, ако по време на арбитражното производство е необходимо да се замени даден арбитър, се определя или избира негов заместник в съответствие с процедурата, предвидена в член II.2, приложима за определянето или избора на арбитъра, който следва да бъде заменен. Тази процедура се прилага дори когато една страна не е упражнила правото си да определи или да участва в определянето на арбитъра, който следва да бъде заменен.

2. В случай на замяна на арбитър производството се възобновява на етапа, на който заместеният арбитър е престанал да изпълнява функциите си, освен ако арбитражният съд не реши друго.

ЧЛЕН II.6

Освобождаване от отговорност

Освен в случаите на умишлено нарушение или груба небрежност, страните се отказват, доколкото е допустимо съгласно приложимото право, от всякакви действия срещу арбитрите за всяко действие или бездействие, свързано с арбитража.

ГЛАВА III

АРБИТРАЖНИ ПРОИЗВОДСТВА

ЧЛЕН III.1

Общи разпоредби

1. Датата на сформирание на арбитражния съд е датата, на която последният арбитър е приел определянето си.
2. Арбитражният съд гарантира, че страните се третират еднакво и че на подходящ етап от производството всяка от тях има достатъчна възможност да предяви правата си и да представи своята позиция. Арбитражният съд провежда производството по такъв начин, че да се избегнат забавяния и ненужни разходи и да се гарантира уреждането на спора между страните.
3. Провежда се заседание, освен ако арбитражният съд не реши друго след изслушване на страните.
4. Когато една от страните изпраща съобщение до арбитражния съд, тя прави това чрез Международното бюро и едновременно с това изпраща копие до другата страна. Международното бюро изпраща копие от това съобщение на всеки един от арбитрите.

ЧЛЕН III.2

Място на провеждане на арбитражното производство

Мястото на провеждане на арбитражното производство е Хага. Арбитражният съд може да заседава на всяко друго място, което счете за подходящо за разискванията си, ако това се налага поради изключителни обстоятелства.

ЧЛЕН III.3

Език

1. Езиците на производството пред арбитражния съд са френски и английски език.
2. Арбитражният съд може да разпореда всички документи, приложени към исковата молба или към писмената защита, и всички допълнителни документи, представени по време на производството на оригиналния им език, да бъдат придружени от писмен превод на един от езиците на производството.

ЧЛЕН III.4

Искова молба

1. Страната ищец изпраща писмено исковата си молба на страната ответник и на арбитражния съд чрез Международното бюро в рамките на срока, определен от арбитражния съд. Страната ищец може да избере да счита своето известие за арбитраж, посочено в член I.4, за искова молба, при условие че то също така отговаря на условията, посочени в параграфи 2 и 3 от настоящия член.

2. Исковата молба включва следната информация:
 - а) информацията, посочена в член I.4, параграф 3, букви б)–е);
 - б) изложение на фактическите обстоятелства в подкрепа на иска; и
 - в) правните доводи, изтъкнати в подкрепа на иска.
3. Исковата молба се придружава, доколкото е възможно, от всички документи и други доказателства, посочени от страната ищец, или препраща към тях.

ЧЛЕН III.5

Писмена защита

1. Страната ответник изпраща писмената защита на страната ищец и на арбитражния съд чрез Международното бюро в рамките на срока, определен от арбитражния съд. Страната ответник може да реши да счете отговора на известието за арбитраж, посочен в член I.5, за писмена защита, при условие че отговорът на известието за арбитраж отговаря и на условията по параграф 2 от настоящия член.
2. В писмената защита се дава отговор на точките в исковата молба, посочени в съответствие с член III.4, параграф 2, букви а), б) и в) от настоящия протокол. Писмената защита се придружава, доколкото е възможно, от всички документи и други доказателства, посочени от страната ответник, или препраща към тях.

3. В писмената защита или на по-късен етап от арбитражното производство, ако арбитражният съд реши, че забавянето е оправдано от обстоятелствата, страната ответник може да предяви насрещен иск, при условие че арбитражният съд е компетентен по отношение на него.

4. Член III.4, параграфи 2 и 3 се прилага за насрещните иски.

ЧЛЕН III.6

Компетентност на арбитражния съд

1. Арбитражният съд се произнася по въпроса дали е компетентен въз основа на член 7а, параграф 2 или член 7б, параграф 2 от споразумението.

2. В случаите, посочени в член 7а, параграф 2 от споразумението, арбитражният съд е компетентен да разгледа въпроса, породил спора, както официално е вписан в дневния ред на Съвместния комитет по селското стопанство в съответствие с член 7а, параграф 1 от споразумението с оглед разрешаването му.

3. В случаите, посочени в член 7б, параграф 2 от споразумението, арбитражният съд, който е разгледал главното дело, е компетентен да разгледа пропорционалността на оспорваните компенсаторни мерки, включително когато тези мерки изцяло или частично са били предприети в рамките на Протокола за създаване на общо пространство на безопасност на храните.

4. Преюдициално възражение, че арбитражният съд не е компетентен, се прави най-късно в писмената защита или, в случай на насрещен иск, в отговора. Фактът, че дадена страна е определила арбитър или е участвала в неговото определяне, не я лишава от правото да направи такова преюдициално възражение. Преюдициалното възражение, че спорът надхвърля правомощията на арбитражния съд, се прави веднага след като въпросът, за който се твърди, че надхвърля правомощията му, бъде повдигнат по време на арбитражното производство. Във всеки случай арбитражният съд може да допусне преюдициално възражение, направено след изтичането на определения срок, ако счита, че забавянето се дължи на основателна причина.

5. Арбитражният съд може да се произнесе по преюдициалното възражение, посочено в параграф 4, или като го разгледа предварително, или в решението по същество.

ЧЛЕН III.7

Други писмени изявления

След като се консултира със страните, арбитражният съд решава какви други писмени изявления, освен исковата молба и писмената защита, страните трябва или могат да представят, и определя срок за представянето им.

ЧЛЕН III.8

Срокове

1. Определените от арбитражния съд срокове за съобщаване на писмените документи, включително исковата молба и писмената защита, не надвишават 90 дни, освен ако страните не се споразумеят за друго.
2. Арбитражният съд постановява окончателното си решение в срок от 12 месеца от датата на сформирането си. При изключителни обстоятелства, свързани с особени трудности, арбитражният съд може да удължи този срок с най-много още три месеца.
3. Сроковете, определени в параграфи 1 и 2, се съкращават наполовина в посочените по-долу случаи:
 - а) по искане на страната ищец или на страната ответник, ако в срок от 30 дни от това искане арбитражният съд постанови, след изслушване на другата страна, че случаят е неотложен; или
 - б) ако страните се споразумеят за това.
4. В случаите, посочени в член 7б, параграф 2 от споразумението, арбитражният съд постановява окончателното си решение в срок от шест месеца от датата, на която са били съобщени компенсаторните мерки в съответствие с член 7б, параграф 1 от споразумението.

ЧЛЕН III.9

Временни мерки

1. В случаите, посочени в член 7б, параграф 2 от споразумението, всяка от страните може на всеки етап от арбитражното производство да поиска временни мерки, състоящи се в спиране на прилагането на компенсаторните мерки.
2. В молбите по параграф 1 се излагат предметът на спора, обстоятелствата, които обуславят неотложността, както и фактическите обстоятелства и правните основания, които *prima facie* обосновават необходимостта от налагане на поисканите временни мерки. В тях се съдържат всички налични доказателства и доказателствени искания в подкрепа на налагането на временните мерки.
3. Страната, поискала временните мерки, изпраща молбата си в писмена форма до другата страна и до арбитражния съд чрез Международното бюро. Арбитражният съд определя кратък срок, в който тази друга страна може да представи писмено или устно становище.
4. В срок от един месец от подаването на молбата, посочена в параграф 1, арбитражният съд приема решение за спиране на оспорваните компенсаторни мерки, ако са изпълнени следните условия:
 - а) арбитражният съд намира *prima facie* за удовлетворителни твърденията по съществуващото на делото, представени от страната, поискала временните мерки в своята молба;
 - б) арбитражният съд счита, че в очакване на окончателното му решение страната, поискала временните мерки, би понесла значителна и непоправима вреда, ако прилагането на компенсаторните мерки не бъде спряно; и

в) вредата, причинена на страната, която иска налагане на временни мерки, вследствие на незабавното прилагане на спорните компенсаторни мерки, надделява над интереса от незабавното и ефективно прилагане на тези мерки.

5. Решението, взето от арбитражния съд в съответствие с параграф 4, има само временен характер и не засяга решението на арбитражния съд по съществото на делото.

6. Освен ако в решението, взето от арбитражния съд в съответствие с параграф 4 от настоящия член, не е определена по-ранна дата за възобновяване на прилагането им, прилагането на компенсаторните мерки се възобновява, когато бъде взето окончателното решение съгласно член 7б, параграф 2 от споразумението.

7. От съображения за яснота, за целите на настоящия член се приема, че при отчитане на съответните интереси на страната, поискала временните мерки, и на другата страна арбитражният съд взема предвид интересите на физическите лица и икономическите оператори на страните, но отчитането им не е равнозначно на предоставяне на процесуална легитимация на такива физически лица или икономически оператори пред арбитражния съд.

ЧЛЕН III.10

Доказателства

1. Всяка страна предоставя доказателства за фактите, на които основава своя иск или своята защита.

2. По искане на една от страните или по собствена инициатива арбитражният съд може да потърси от страните съответна информация, която той счита за необходима и подходяща. Арбитражният съд определя срок, в който страните да отговорят на неговото искане.
3. По искане на една от страните или по собствена инициатива арбитражният съд може да потърси от всеки източник информация, която смята за подходяща. Арбитражният съд може също да потърси мнението на експерти, както прецени за подходящо и при спазване на ред и условия, договорени от страните, когато е приложимо.
4. Информацията, получена от арбитражния съд по настоящия член, се предоставя на страните и те могат да представят на арбитражния съд бележките си по нея.
5. След като потърси мнението на другата страна, арбитражният съд приема подходящи мерки, за да отговори на всички въпроси, повдигнати от една от страните по отношение на защитата на личните данни, професионалната тайна и законните интереси, свързани с поверителността.
6. Арбитражният съд определя допустимостта, относимостта и тежестта на представените доказателства.

ЧЛЕН III.11

Заседания на арбитражния съд

1. Когато трябва да се проведе заседание, арбитражният съд, след като се консултира със страните, уведомява страните достатъчно време предварително за датата, часа и мястото на заседанието.

2. Заседанията са открити, освен ако арбитражният съд, по своя инициатива или по искане на страните, при наличието на сериозни основания не реши друго.
3. За всяко заседание се изготвя протокол, който се подписва от председателя на арбитражния съд. Само този протокол е автентичен.
4. Арбитражният съд може да реши да проведе заседанието виртуално в съответствие с практиката на Международното бюро. Страните се уведомяват своевременно за тази практика. В тези случаи се прилагат параграф 1, *mutatis mutandis*, и параграф 3.

ЧЛЕН III.12

Бездействие

1. Ако в рамките на срока, определен в настоящия протокол или от арбитражния съд, без да посочи основателна причина, страната ищец не е подала исковата си молба, арбитражният съд разпорежда прекратяването на арбитражното производство, освен ако няма нерешени въпроси, по които може да е необходимо решение, и ако арбитражният съд не счете това за целесъобразно.

Ако в рамките на срока, определен в настоящия протокол или от арбитражния съд, без да посочи основателна причина, страната ответник не е представила своя отговор на известието за арбитраж или писмената си защита, арбитражният съд разпорежда продължаването на производството, без да счита, че това бездействие само по себе си представлява признаване на твърденията на страната ищец.

Втора алинея се прилага и когато страната ищец не представи отговор на насрещен иск.

2. Ако страна, надлежно призована да се яви в съответствие с този член III.11, параграф 1, не се яви на заседание и не обоснове наличието на достатъчна причина за неявяването си, арбитражният съд може да продължи арбитражното производство.

3. Ако страна, надлежно приканена от арбитражния съд да представи допълнителни доказателства, не направи това в определените срокове, без да посочи достатъчна причина за това, арбитражният съд може да се произнесе въз основа на доказателствата, с които разполага.

ЧЛЕН III.13

Приключване на състезателното производство

1. Когато се докаже, че страните са имали разумна възможност да представят своите доводи, арбитражният съд може да обяви приключването на състезателното производство.

2. Арбитражният съд може, ако счете това за необходимо поради изключителни обстоятелства, да реши по собствена инициатива или по искане на някоя от страните да възобнови състезателното производство по всяко време, преди да постанови решението си.

ГЛАВА IV

РЕШЕНИЕ

ЧЛЕН IV.1

Решения

Арбитражният съд се стреми да взема решенията си с консенсус. Ако обаче се окаже невъзможно да се вземе решение с консенсус, решението на арбитражния съд се взема с мнозинство от арбитрите.

ЧЛЕН IV.2

Форма и действие на решението на арбитражния съд

1. Арбитражният съд може да взема отделни решения по различни въпроси по различно време.
2. Всички решения се постановяват в писмена форма и в тях се посочват мотивите, на които се основават. Те са окончателни и задължителни за страните.
3. Решението на арбитражния съд се подписва от арбитрите, съдържа датата, на която е взето, и мястото на провеждане на арбитражното производство. Международното бюро изпраща на страните копие от решението, подписано от арбитрите.

4. Международното бюро оповестява публично решението на арбитражния съд.

Когато оповестява публично решението на арбитражния съд, Международното бюро спазва съответните правила относно защитата на личните данни, професионалната тайна и законните интереси, свързани с поверителността.

Правилата, посочени във втора алинея, са еднакви за всички двустранни споразумения в областите на вътрешния пазар, в които участва Швейцария, както и за Споразумението относно здравето, Споразумението относно търговията със селскостопански продукти и Споразумението относно редовната финансова вноска на Швейцария. За целите на споразумението Съвместният комитет по селското стопанство приема и актуализира посочените правила с решение.

5. Страните изпълняват незабавно всички решения на арбитражния съд.

6. В случаите, посочени в член 7а, параграф 2 от споразумението, след като получи становището на страните, в решението по същество арбитражният съд определя разумен срок, в който страните да изпълнят решението му в съответствие с член 7а, параграф 3 от споразумението, като взема предвид вътрешните процедури на страните.

ЧЛЕН IV.3

Приложимо право, правила за тълкуване, медиатор

1. Приложимото право се състои от споразумението, както и от всяка друга норма на международното право, свързана с прилагането му.

2. Решенията, взети в миналото от орган за уреждане на спорове, по отношение на пропорционалността на компенсаторните мерки по Протокола за създаване на общо пространство на безопасност на храните, посочени в член 7б, параграф 1 от споразумението, са обвързващи за арбитражния съд.
3. Арбитражният съд няма право да взема решения като медиатор или *ex aequo et bono*.

ЧЛЕН IV.4

Решение по взаимно съгласие или други основания за прекратяване на производството

1. Страните могат по всяко време да договорят решение на спора помежду си. Те съвместно съобщават всяко такова решение на арбитражния съд. Ако за решението се изисква одобрение съгласно приложимите вътрешни процедури на някоя от страните, това изискване се посочва в уведомлението, а арбитражното производство се спира. Ако не се изисква такова одобрение или при уведомяване за приключването на такива вътрешни процедури, арбитражното производство се прекратява.
2. Ако в хода на производството страната ищец писмено уведоми арбитражния съд, че не желае продължаване на производството, и ако към датата, на която това съобщение е получено от арбитражния съд, страната ответник все още не е предприела никакви действия в производството, арбитражният съд издава разпореждане, с което официално отбелязва прекратяването на производството. Арбитражният съд взема решение относно разноските, които се поемат от страната ищец, ако това изглежда оправдано от поведението на тази страна.

3. Ако преди да бъде взето решението на арбитражния съд, арбитражният съд стигне до заключението, че продължаването на производството е станало безпредметно или невъзможно по причина, различна от посочените в параграфи 1 и 2, той информира страните за намерението си да издаде разпореждане за прекратяване на производството.

Първа алинея не се прилага, когато има нерешени въпроси, по които може да е необходимо да се вземе решение, и ако арбитражният съд прецени, че това е целесъобразно.

4. Арбитражният съд изпраща на страните копие от разпореждането за прекратяване на арбитражното производство или от решението, взето по съгласие на страните, подписано от арбитражите. Член IV.2, параграфи 2—5 се прилагат за арбитражни решения, взети по съгласие между страните.

ЧЛЕН IV.5

Поправка на решението на арбитражния съд

1. В срок от 30 дни от получаване на решението на арбитражния съд една от страните може, като уведоми другата страна и арбитражния съд чрез Международното бюро, да поиска от арбитражния съд да поправи в текста на решението си грешки в изчисленията, технически или печатни грешки или други грешки или пропуски от подобно естество. Когато счете такова искане за основателно, арбитражният съд внася поправката в срок от 45 дни от получаването на искането. Искането няма суспензивно действие по отношение на срока, предвиден в член IV.2, параграф 6.

2. В срок от 30 дни от съобщаването на решението си арбитражният съд може по собствена инициатива да внесе поправките, посочени в параграф 1.

3. Поправките, посочени в параграф 1 от настоящия член, се правят в писмена форма и съставляват неразделна част от решението. Прилагат се член IV.2, параграфи 2—5.

ЧЛЕН IV.6

Хонорари на арбитражите

1. Хонорарите, посочени в член IV.7, трябва да са разумни предвид сложността на делото, времето, отделено от арбитражите, и всички други относими обстоятелства.

2. Създава се и при необходимост се актуализира списък на дневните възнаграждения и максималните и минималните часове, които са общи за всички двустранни споразумения в областите на вътрешния пазар, в които участва Швейцария, както и за Споразумението относно здравето, Споразумението относно търговията със селскостопански продукти и Споразумението относно редовната финансова вноска на Швейцария. За целите на споразумението Съвместният комитет по селското стопанство приема и актуализира този списък с решение.

ЧЛЕН IV.7

Съдебни разноски

1. Всяка страна поема собствените си разноски и половината от разноските на арбитражния съд.

2. Арбитражният съд определя своите разноски в решението по съществуващото на делото.

Тези разноски включват само:

- а) хонорарите на арбитрите, които се посочват поотделно за всеки арбитър и се определят от самия арбитражен съд в съответствие с член IV.6;
- б) пътните и други разходи, направени от арбитрите; и
- в) таксите и разходите на Международното бюро.

3. Разноските, посочени в параграф 2, трябва да са разумни предвид цената на спора, сложността на спора, времето, отделено от арбитрите и експертите, определени от арбитражния съд, както и всички други относими обстоятелства.

ЧЛЕН IV.8

Депозит за разноски

- 1. В началото на арбитражното производство Международното бюро може да поиска от страните да депозират еднаква сума като аванс за разноските, посочени в член IV.7, параграф 2.
- 2. По време на арбитражното производство Международното бюро може да поиска от страните допълнителни депозити, освен посочените в параграф 1.

3. Всички суми, които страните депозират в изпълнение на настоящия член, се изплащат на Международното бюро и се изплащат от него за покриване на действително направените разноси, включително по-специално хонорарите, заплатени на арбитрите и на Международното бюро.

ГЛАВА V

ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

ЧЛЕН V.1

Изменения

Съвместният комитет по селското стопанство може да приема с решение изменения на настоящия протокол.
